

Matti Aho  
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

13.1.2015

**Kokous** EFSAn Advisory Forum  
**Paikka** Parma, Italia  
**Aika** 10.–11.12.2014  
**Osallistujat** Matti Aho, Evira

### **Yhteenveto**

Neuvoa-antavan foorumin (AF) 54. kokous pidettiin Parmassa. Joulun läheisyydestä johtuen paikalla oli suurelta osin varamiehitys. Kunnianhimoinen ohjeistus riskinarvioinnin laadun parantamisesta etenee. Erimielisyyksien sovitteluun koskeva ohje palautui jatkovalmisteluun. EU:n riskinarviointiagenda päätettiin haarukoida Delfi-menetelmällä. Valmisteilla olevista riskinarviointihankkeista kerrottiin aiempaa avoimemmin. AF:n oman toiminnan kehittäminen käynnistyi ryhmätyöskentelyn avulla.

### **Kokouksen kulku**

FR:n, DE:n, NO:n, PT:n, LU:n, BE:n ja NL:n tämänkertaiset edustajat olivat ensi kertaa mukana AF:n kokouksessa. Esteen olivat ilmoittaneet DK ja IS. Hakijamaat eivät enää osallistu kokoukseen, koska komission tätä koskeva ohjelma on päättynyt. Kokouksen puheenjohtajana toimi pääjohtaja Bernhard Url.

### **Konsultaatiopyyntö riskinarviointien laadun kehittämisestä**

EFSAn Tobin Robinson esitteli konsultaatiopyynnön, joka koskee riskinarviointien jämäkkyuden, läpinäkyvyyden ja avoimuuden lisäämistä. Hankkeessa on neljä osaa: 1) Prometheus, jossa tarkastellaan laatuvaatimuksia datalle, 2) epävarmuuden huomioon ottaminen, 3) kokemuksen painoarvo (Weight of Evidence) –menettelytavan käyttökelpoisuuden arviointi ja 4) biologisen asiaankuuluvuuden ja hyödyn arviointi. Keskustelussa hankkeen aikataulua pidettiin haastavana. Sovittiin, että kommentteja voi lähettää 15.1.2015 asti.

### **Ulkoistamisen työkalujen – apurahat ja sopimukset ulkoinen arviointi**

EFSAn Stef Bronzwaer esitteli ulkoisen arvioinnin myönteiset tulokset. FI esitti, että eri hankkeiden lopputuloksia arvioitaisiin heti valmistumisen yhteydessä yksinkertaisen kriteeristön valossa. ES piti työkaluja hyödyllisinä omiin kokemuksiinsa vedoten, mutta murehti sitä, että kaikki Artikla 36 organisaatiot eivät osallistu hankkeisiin aktiivisesti. UK katsoi, että osarahoitteisuus voi karsia halukkuutta ottaa vastaan ulkoistushankkeita. DE paheksui byrokratiaa ja kireitä aikatauluja. IT toivotti tervetulleeksi mahdollisuuden luoda suurempia konsortioita ja toivoi, että Focal Point järjestelyä käytettäisiin hankkeiden markkinoinnissa. EFSAn Url totesi, että painopiste ulkoistuksissa on siirtymässä suurempiin hankkeisiin.

### **Tieteellisen yhteistyön tiekartan mukaiset työkalut**

EFSAn Stef Bronzwaer esitteli Prezi-esittelyohjelmiston avulla tieteellisen yhteistyön kokonaisuutta. Samalla selvisi, että Information Exchange Platform -järjestelmän muutos uuteen OpenText järjestelmään johti siihen, että osa datasta jää hakujen ulkopuolelle. FI totesi työkaluvalikoiman kehittyneen, mutta toivoi vielä toimia, joilla jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä voitaisiin parantaa. Bronzwaer totesi, että temaattisten apurahojen ja pariinnuttamisen (twinning) järjestelyt voivat auttaa asiaa. UK ja PT toivottivat asiantuntijavaihdon tervetulleeksi. Url huolehti siitä, miten erityisesti nuoret tutkijat saadaan mukaan eurooppalaiseen riskinarvioinnin yhteisöön.

## Artikla 30 mukainen eriävien näkemysten sovittelu

EFSA:n Juliane Kleiner esitteli AF:n 53. kokouksen keskustelun perusteella päivitettyä versiota juridisluonteisesta ohjeesta, jonka pitäisi auttaa eriävien mielipiteiden sovittelussa. BE oli varauksellinen: tiede kehittyä eriäviä mielipiteitä esittämällä. UK katsoi, että ohjeen tarkoitus on luoda menettely, jossa riskinarvioitsijoille ja kansalaisille selvitetään, miksi eri riskinarviointiviranomaiset ovat päätyneet erilaisiin tuloksiin. IT, SE, ES, UK ja FI tukivat ohjeen kehittämistä tästä lähtökohdasta. NO ja CY korostivat eri osapuolten riippumattomuutta. UK katsoi, että kenttätestaus voisi hyödyttää ohjetta. SE pohdiskeli mahdollista lisätyötaakkaa. IE muistutti, että artikla 30 4. kappale velvoittaa myös jäsenvaltiota yhteistyöhön. FI katsoi, että EFSA:n tieteellinen mielipide ei synny vertaisarvioidussa menettelyssä, olisiko tässä kehitettävää. SE muisteli, että EU-lainsäädäntö antaa ymmärtää, että vertaisarviointi tapahtuisi paneelien sisällä. Komissio katsoi, että ohjeistuksen tehtävä on helpottaa menettelyä, jossa arvioidaan tieteellisen erimielisyyden lähteitä. Kleiner oli valmis muokkaamaan ohjelunonosta keskustelun perusteella. UK, IE ja BE ilmoittautuivat vapaaehtoisiksi mukaan.

## Tulevat riskinarviointihankkeet

EFSA:n Tobin Robinson esitteli EFSA:n loka-marraskuussa vastaanottamia mandaatteja riskinarviointeihin. Hän mainitsi erikseen kysymykset liittyen Ebola-viruksen elintarvikeriskeihin, lintuinfluenssa H5N8:een, afrikkalaiseen sikaruttoon ja pieneen pesäkuoriaiseen. Kleiner totesi, että mielipide Bisfenol A:sta hyväksytään piakkoin NDA-paneelissa ja julkaistaan tammikuun 2015 kolmannella viikolla. Kofeiinia koskeva mielipide sekä nanoteknologiaa koskeva ohjeistus ovat tulossa keskusteluun.

Jäsenmaiden aktiviteettia on kerätty erilliseen taulukkoon. NL kertoi julkaiseensa hyönteisten elintarvikekäyttöä koskevan arvon ja rehukäyttöä koskeva arvio valmistuu tammikuussa 2015. NL valmisteleekin kokonaisvaltaista arviota punaisen ja valkoisen lihan sekä maitotuotteiden riskeistä. DE kertoi päivittäneensä riisiä ja arseenia koskevan arviointinsa sekä työskentelevänsä riskien kanssa, jotka liittyvät mangaanin saantiin ananaksista, mikromuovinpalasiin sekä Alzheimerin taudin yhteyteen alumiinin saannin kanssa.

HR kertoi arvioivansa hampputuotteita, erityisruokavaliovalmisteita sekä tuore- ja puolikovia juustoja. UK työskentelee sotilashenkilökunnan energiansaannin parissa sekä valmisteleekin päivityksiä liittyen hiilihydraattien ja kaliumin saantiin. FI kertoi julkaisevansa pian silakan syöntiä koskevan arvioinnin. NO julkistaa kalansyöntiä koskevan päivityksen vielä ennen joulua. EFSA valmisteleekin myös kalan syöntiä koskevan riski/hyötyarvioinnin päivitystä (tammikuussa 2015) liittyen metyylielohopean saantiin. SE valmisteleekin riskien vertailua ja PAH yhdisteiden kumulatiivisen saannin arviointia. PL työskentelee vauvanruokien mykotoksiinien ja luonnonvaraisten sienten raskasmetallien riskien parissa. BG:ssa ajankohtaisia ovat Schmallerberg virus, kasvinsuojeluainejäämät ja lumpy skin tauti.

Keskustelussa todettiin, että tiedonvaihto on hyödyllistä, mutta menettelytavassa on vielä kohentamista.

## Valmisteluryhmän palaute EU:n riskinarvioinnin agendan kehittämistä

Valmisteleva työryhmä esittää Delphi-menetelmän käyttöä agendan kokoamisessa. Tavoite voisi olla vuoden 2015 loppu. BG muistutti EU:n eläintautilain valmisteluun liittyvästä eläintauteja koskevasta priorisointiharjoituksesta.

## Dokumenttien julkisuus

EFSA:n Dirk Detken kertoi nykyisestä, jossa EFSA:n on kysyttävä joka kerta erikseen eri dokumenttien tuottajilta, voidaanko ne avata julkisiksi. Keskustelussa todettiin, että AF:n kokouksissa esillä olleet esitykset voisivat periaatteessa olla julkisia. Sovittiin, että EFSA valmisteleekin tälle uuden menettelytavan.

## **Elintarvikkeiden kontaktimateriaaleja käsittelevä verkosto**

EFSA:n Juliane Kleiner kertoi, että verkoston työ on aloitettu hyvissä tunnelmissa. Tapaamisessa oli esitetty, että jäsenvaltioita kuultaisiin, kun CEF-paneeli valmistelee asiaan ohjeistusta.

## **Teini-ikäisten energiajuomien kulutus**

PT esitteli tutkimusta teinien kofeiininsaannista liittyen energiajuomien käyttöön. Kofeiininsaantia kahvista ja teestä arvioidaan myöhemmin. LT vahvisti, että asiasta on annettu kansallista säätelyä (energiajuomien mainonta ja myynti on kielletty alle 18-vuotiaille). CY on esitellyt jo aiemmin energiajuomien kulutusta ja kofeiininsaantia eri lähteistä ja toivoi nyt arviota kofeiinin ja tauriinin sekä kofeiinin ja alkoholin yhteiskäytön riskeistä. ES toivoi komission tarkastelevan (riskinhallinnassa) energiajuomia, koska monet jäsenvaltiot jo niin tekevät. ES peräänkuulutti myös haittavaikutustietoa.

Kleiner vahvisti, että EFSA:n mielipideluonnos tulee lausuntokierrokselle tammikuussa 2015. Siinä tarkastellaan myös yhteisvaikutuksia, mutta alueelta on saatavissa dataa vain hyvin niukasti. URL lupasi EFSA:n pohtivan puuttuvaa tietoa ja asiaan palataan seuraavissa AF:n kokouksissa.

## **Tietovarastohanke**

EFSA:n Mary Gilsenan esitteli tietovarastohankkeen tilaa. Pilottivaihe päättyy 2014 lopussa: varastoon voidaan syöttää elintarvikkeiden kulutustietoja ja kemikaalien esiintyvyydestietoja. Hienosäädön jälkeen data olisi jaettavissa varastosta vuoden 2015 loppuun mennessä. Zoonoseihin liittyvä dataa olisi saatavissa maaliskuussa 2015 ja tältä osin varasto olisi kokonaan toimintakunnossa kesäkuussa 2015. Datan käytön menettelyistä on keskusteltu kemikaalien esiintyvyyden verkostossa sekä kasvien, eläinten, elintarvikkeiden ja rehujen pysyvässä komiteassa. Päätöstä odotetaan yleistä elintarvikkelakia käsittelevässä ryhmässä helmikuussa 2015.

## **Milanon EXPO 2015 näyttelyn tiedekonferenssi**

EFSA:n Hubert Deluyker informoi suunnitellun tiedekonferenssin ohjelmasta.

## **SE:n riskilämpömittari – julkinen konsultaatio**

SE kertoi avaavansa julkisesti lausuttavaksi dokumentin, joka kuvaa uutta menettelyä, jolla riskiä arvioidaan säätämällä altistuksen alarajaa riskin vakavuuden perusteella (severity adjusted margin of exposure).

## **AF:n seuraavat kokoukset**

Kokouksia on suunniteltu pidettäväksi seuraavasti: 4.-5.3.2015 Parmassa, 11.-12.6. Riiassa, 13.10. Milanossa ja joulukuussa Luxembourgissa.

## **AF:n työskentelytapa**

Kokous jaettiin alaryhmiin, jotka käsittelevät eri näkökulmista artikla 27:n mukaisia AF:n tehtäviä. Työskentelyn pohjalla oli jäsenille syksyllä 2014 esitetyn kyselyn tulos. Eri ryhmät arvioivat kuinka AF voi suoriutua tehtävästään pääjohtajan avustamisessa, kuinka päällekkäistä riskinarviointityötä voitaisiin välttää, kuinka voitaisiin parantaa EFSA:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten riskinarviointielinten yhteistoimintaa, kuinka voitaisiin tehostaa artikla 36 organisaatioiden verkostoitumista, miten tiivis yhteistyö voitaisiin varmistaa nousevien riskien alueella, kuinka erimielisyyttä tieteellisistä mielipiteistä voitaisiin sovittaa, miten jakaa ja vaihtaa informaatiota ja lopulta miten kasata viisautta. Keskustelu oli erinomaisen vilkasta, mutta ei välttämättä kovin konkreettista. Eri ryhmien ehdotukset tullaan kokoamaan asiakirjaksi, jota puolestaan käsitellään seuraavissa AF:n kokouksissa.